

Siðanefnd Blaðamannafélags Íslands – úrskurður máls nr. 8/2019-20

Kærendur: X og Z (óskað er nafnleyndar).

Kærði: Stöð 2.

Kærufni: Umfjöllun og viðtal við Kolbrúnu Önnu Jónsdóttur um umgengnismál á Stöð 2 þann 25. febrúar 2020.

Málsmeðferð: Kærendur sendu Siðanefnd kæru sína með tölvupósti dags. 25. apríl 2020. Siðanefnd ræddi hana á fundum sínum 5. maí, 3. og 9. júní 2020.

Málavextir:

Kæra þessi er vegna viðtals við Kolbrúnu Önnu Jónsdóttur sem var sent út í „Ísland í dag“ á Stöð 2. Þar ræddi hún við Frosta Logason blaða- og fréttamann um sína hlið á erfiðu umgengnismáli. Tilefni viðtalsins var líka að Kolbrún gaf í desember út hljóðbókina „Ákærð“ um téð mál. Umfjöllun og viðtal við Ólaf W. Hand, eiginmann Kolbrúnar, um tálmanir í umgengnismálum í fréttatíma og dægurmálapætti Stöðvar 2 í febrúar 2017, leiddi einnig til kæru til Siðanefndar, en í úrskurði nr. 8/2016-17 var fjölmiðillinn þar ekki talinn brotlegur við siðareglur BÍ.

Í kæru þessa máls er að stærstum hluta vikið að ummælum viðmælanda Stöðvar 2 í „Ísland í dag“, en Siðanefnd mun einskorða sig við kærufni er varða vinnubrögð viðkomandi blaða- og fréttamanns og fjölmiðils.

Í kæru er vísað til ummæla á síðum hreyfinganna Líf án ofbeldis og Stuðningshóps ólögráða barns. Einnig er vísað til Barnasáttmála SP, Umboðsmanns barna, Fjölmiðlanefndar, ríkissaksóknara, dómstóla og innanhússreglna Stöðvar 2 (Sýnar), en Siðanefnd tekur ekki afstöðu til þessara atriða, heldur miðar við siðareglur BÍ.

Í kæru segir að Stöð 2 hafi ekki sýnt fyllstu tillitsemi í sérstaklega vandasömu máli og hafi ekki virt kröfuna um að forðast allt sem getur valdið saklausu fólki eða fólki sem á um sárt að binda, óþarfa sársauka eða vanvirðu og einnig ekki vandað upplýsingaöflun sína, úrvinnslu og framsetningu, sbr. 3. gr. siðareglna. Málið er að mati kæranda sérstaklega vandasamt (sálarheill barns, beinist gegn brotapolum í ofbeldismáli, beinist gegn saklausum og mál sem er til meðferðar hjá dómstólum). Kærendur telja brot að Stöð 2 hafi, fyrst með viðtali við Ólaf W. Hand 2017 og nú Kolbrúnu konu hans, valdið saklausum aðila óþarfa sársauka. Bent er á mögulegt brot á 1. gr. siðareglna BÍ um að gera ekkert það sem til vanvirðu má telja fyrir stétt sína, blað eða fréttastofu.

Fyrir liggja mikið magn opinberra gagna en blaðamaður vísi að mati kæranda hvorki til þeirra né opinberra niðurstaðna í málinu. Kærendur telja fréttamann hafa dregið taum viðmælanda síns gegn kærendum þessa máls. Þá hljóti að teljast ámælisvert að veita „þeim hjónum tvenn löng og meiðandi sjónvarpsviðtöl á besta tíma“.

Stöð 2 hafi tilkynnti kærendum um fyrirhugaða umfjöllun „sama dag og hún átti að fara í loftið“ og „frestaði henni svo um einn dag á meðan kærendur hugleiddu hvort rétt væri að koma einnig til viðtals til að svara ásökunum Kolbrúnar“. Kærendur voru þá í sambandi við fréttamanninn og dagskrárlegan framkvæmdastjóra. Kærendur tilkynntu síðan að þau myndu ekki koma til viðtals.

Málið snýst enda ekki um hvort kærendur hafi fengið tækifæri til að koma sínum sjónarmiðum á framfæri. Með tilliti til þessara samskipta telur Siðanefnd að krafa 6. gr. Siðareglanna um leiðréttingaósk eigi hér ekki við.

Í andsvörum lögmanns kærða er ekki krafist frávísunar málsins. Í andsvari hafnar lögmaður kærðu því að siðareglur hafi verið brotnar. Áhersla er lögð á að um viðtal sé að ræða, um mál sem á erindi til almennings og kærðu geti ekki borið ábyrgð á ummælum viðmælanda síns. Fréttamaðurinn hafi gætt hlutleysis og varúðar, ekki nafngreint mótaðila viðmælandans og vandað upplýsingaöflun sína. Kærendum hafi gefist kostur á að koma á framfæri sínum sjónarmiðum og kærðu frestað útsendingu viðtalsins um einn dag í því sambandi.

Umfjöllun:

Ljóst er að tilfinningar milli deiluaðila eru ríkar í þessu máli. Umgengnis-, tálmunar- og forræðismál eru oftast nær vandasöm - í umfjölluninni og viðtalinu er fjallað um afar viðkvæmt mál, en engu að síður mikilvægt, enda varðar það m.a. gagnrýni á afstöðu og aðgerðir stjórnvalda og fellst Siðanefnd á að slík umfjöllun eigi erindi við almenning.

Siðanefnd hafnar því að fréttamaðurinn hafi dregið taum viðmælanda síns og boðið var upp á að andstæð sjónarmið kæmu fram af kærenda hálfu. Ekki verður annað séð en að vinnubrögð fjölmiðilsins rúmist innan siðareglna BÍ og því ekki um brot að ræða.

Úrskurður:

Stöð 2 braut ekki siðareglur í máli þessu.

Reykjavík, 9. júní 2020,

_____ (sign) _____

Ásgeir Þór Árnason

_____ (sign) _____

Hjörtur Gíslason

_____ (sign) _____

Björn Vignir Sigurpálsson

_____ (sign) _____

Nanna Teitsdóttir

_____ (sign) _____

Friðrik Þór Guðmundsson